

Klimatkompensationsåtgärder i byggbranschen

AV EBBA LEJONKLEV OCH EMMA PERSSON

Avdelningen för installationsteknik, Institutionen för Bygg- och miljöteknologi, Lunds Universitet, Helsingborg, Sverige.

Handledare: Ulla Janson

Examinator: Birgitta Nordquist

Inledning

Klimatfrågor är ett väldigt aktuellt och omdiskuterat ämne i samhället, och särskilt för byggbranschen som bidrar med betydande mängder utsläpp. Syftet med examensarbetet är att utreda hur klimatkompensation definieras och hur det används inom byggsektorn. Företaget Skanska har lyft problematiken kring klimatkompensation, vilka metoder det finns och hur säkerhetsställer företaget sin klimatkompensation? En utförlig redogörelse av vad klimatkompensation är, vilka metoder som finns, vilka alternativa metoder och vad som anses vara lämplig kompensationsåtgärd enligt branschen presenteras. Examensarbetet lyfter även hur företag i byggbranschen arbetar med att minimera risken att bli anklagade för att använda en falsk grön marknadsföring till följd av klimatneutralitet.

Metod

Studien har utgått från en omfattande litteraturstudie där information om bakgrunden till hur klimatkompensation kom till och vilka metoder det finns. Två projekt som utförs av företaget Skanska undersöktes och semistrukturerade intervjuer utfördes med nyckelpersoner i projekten. En intervju genomfördes också med en anställd på företaget Plant som arbetar med klimatoptimeringar. Det fördes även samtal med tre experter inom klimatfrågor i byggbranschen för att få en insyn hur klimatkompensation tolkas i praktiken.

Enligt internationella standardiseringsorganisations standard ISO 14021 definieras klimatkompensation som:

”Mekanism för att kompensera en produkts klimatavtryck (Carbon Footprint) genom förebyggande av utsläpp, minskning eller avlägsnande av motsvarande mängd utsläpp av växthusgaser i en process utanför produktsystemets gränser”

Frågeställningar

Definition av klimatkompensation

Hur klimatkompensation kan användas i byggsektorn?

Vad anses vara en lämplig kompensationsåtgärd?

Hur företag i byggbranschen arbetar med att minimera risken för att bli anklagade för att använda en falsk grön marknadsföring?

Resultat

Studien har visat att övergången från Kyotoprotokollet till Parisavtalet resulterade i högre krav för att minska den mänskliga påverkan på klimatet. Samtliga organisationer och kommissioner med internationella samarbeten arbetar med klimatfrågor, bland annat genom den hållbara planen i enlighet med Agenda 2030. Klimatomställningen i Sverige är ett pågående arbete och den nya lagen om klimatdeklaringer kommer att fortsätta utvecklas.

Denna studie visar att klimatkompensation är ett aktuellt ämne. Det viktigaste är att klimatkompensationsåtgärden går att säkerhetsställa. Men studien visar också att det är svårt att säkerhetsställa en klimatåtgärd. Samtliga källor som är undersökta i denna studie är eniga om att klimatkompensation måste uppfylla kraven på mätbarhet, transparens, additionalitet, permanens samt verifieras av tredje part. Studien har visat att klimatkompensationsåtgärd i form av investering av negativa utsläpp används mer och mer. I Miljödepartementets utredning av en klimatpositiv framtid kan användandet av bio-CCS vara ett verktyg för att uppnå klimatpositivism. Bio-CCS är en åtgärd som i någon form lagrar koldioxid från atmosfären.

Resultatet från intervjuer och samtal har påvisat en enad kritisk bild mot klimatkompensation genom agent, då det kan finnas svårigheter med att säkerhetsställa dessa. Skillnaden mellan LFM30 och NollCO2 visar sig vara att beräkningen skiljer sig åt. Inom NollCO2 har SGBC ett antagande om att kolkraften kommer att ersättas med förnybar energi i elnätet vilket tas hänsyn till i beräkningar. LFM30 tillämpar inte samma antagande då förnybar energi bara går att tillgodoräkna som en klimatkompensation fram till 2025. LFM30 kommer på sikt fokusera mest på negativa

Diskussion

Problematik som identifierats i denna studie är främst definitionen av klimatkompensation. Att det inte finns en tydlig och enad definition kan vara missledande. Klimatkompensation som begrepp borde ha en samlad definition på både nationell och internationell nivå som kan tillämpas inom byggbranschen. I Sverige har vi mer möjlighet att utveckla ny teknik och nya lösningar men vi har också möjlighet att påverka andra länder. Att investera i ny teknik kan leda till större klimatåtgärder i framtiden. Till exempel som bio-CCS som anses vara en nödvändighet för att Sverige ska nå nettonoll utsläpp till 2045. Det är svårt att argumentera för bio-CCS eftersom det ligger långt fram i framtiden och svårt att koppla till ett utsläpp som äger rum idag.

Det kan också vara bra att göra både och, eftersom båda investeringarna har potential att göra skillnad. Eftersom klimatkompensation som företeelse har visat sig vara ifrågasatt kan det vara bra att mynta ett nytt begrepp och arbetssätt. I intervjuerna och samtalen som gjorts i studien visar det sig att kompensation kan ha en negativ klang där det låter mer som att man kompenserar för något mindre bra som man har utfört.

Den gröna marknadsföringen kan leda till en ekonomisk drivkraft eftersom många aktörer i samhället idag vill framstå som att de är måna om klimatförändringar. Grön marknadsföring kan användas som ett medel för att sälja mer, till exempel som på Hyllie Terrass där man upplever en större efterfrågan på grund av klimatprofilen. Dock kommer också risker med att marknadsföra klimatarbete då det kan vara svårt

Slutsats

Studien visar att det är viktigt att bestämma en definition av begreppet klimatkompensation. Klimatkompensation bör vara det sista steget för att nå nettonoll klimatpåverkan och inte vara ett sätt köpa sig fri. Eftersom det finns många olika definitioner av klimatkompensation till exempel enligt NollCO2, LFM30 eller företagets egen definition är det viktigt att branschen definierar klimatkompensation så det finns en enighet.

Första steget måste vara att fokusera på sitt eget interna miljöarbete inom företaget. Att sedan använda sig av en standard är en möjlighet men flera är skeptiska mot det. Det kan vara svårt att säkerhetsställa att klimatkompensationen uppfyller kraven på miljömässig integritet. Hela bilden för konsumenten måste vara hållbar och transparent. Aktörer är eniga om att det ska vara enkelt att lära av varandras erfarenheter, vilket ger en möjlighet vid seminarium och andra sammankomster.

